

ЛІНГВО-КУЛЬТУРОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ВИВЧЕННЯ ХУДОЖНЬОГО ТЕКСТУ

УДК 811.161.2

ОБ'ЄКТИВАЦІЯ КОНЦЕПТУ «ЛЮБОВ» У ПОЕЗІЇ ДМИТРА ПАВЛИЧКА

Грозян Н. Ф.

*РВНЗ «Кримський інженерно-педагогічний університет», Сімферополь
E-mail: n.f.grozyan@mail.ru*

Стаття присвячена вербалізації концепту «любов» у поетичних текстах Дмитра Павличка. Наголошується, що на сьогодні не існує ще єдиної моделі аналізу концепту, а розроблені лише поодинокі фрагменти. Незважаючи на численні розвідки мовознавців, тема любові у сучасній науковій парадигмі залишається складною й мало дослідженою.

Досліджений матеріал засвідчує, що основними вербалізаторами концепту «любов» у поетичній творчості Дмитра Павличка є передусім лексеми *любов*, *кохання*. Амбівалентну сутність концепту «любов» засвідчують такі смисли, як-от: «та, що мучить», «вбиває», а з іншого – «та, що породжує добре, чесне начало». Специфіку поезій Дмитра Павличка визначає те, що локусом любові найчастіше виступають *серце*, *душа*. Кохання як суб'єкт осмислення об'єктивується у смислах. Зміщення на аксіологічній шкалі в бік негативних конотацій демонструють тексти, у яких поняття любові розкривається через асоціативні зв'язки з ненавистю. Реалізується аналізований концепт у досліджуваних текстах передусім як позитивно маркований. Аналізований матеріал засвідчує, що у поетичних творах Дмитра Павличка концепт «любов» виступає складною національно-культурною й індивідуально-авторською домікантою.

Ключові слова: концепт, смисли, любов, кохання, поетичні твори, поезія Дмитра Павличка.

Постановка проблеми. Сьогодні видається недостатнім зосереджуватися на вивченні лише композиційно-змістових або мовностилістичних особливостей художніх текстів. Розробка способів експлікації концептуального змісту літературних творів із застосуванням методологічних настанов і теоретичних засад когнітивної лінгвістики, концептології, когнітивної поетики, лінгвокультурології тощо належить до актуальних і новаторських завдань сучасного мовознавства, лінгвопоетики зокрема, оскільки дозволяє глибше розкрити ідіостилю митців слова з урахуванням співвідношення етнокультурного та індивідуально-авторського в тезаурусі творчої особистості, а також особливостей реалізації картини світу в художньому творі. На сьогодні не існує ще єдиної моделі аналізу концепту, а розроблені лише поодинокі фрагменти. Об'єктом дослідження були різноманітні концепти у різних мовах, які часто розглядалися у зіставленні з концептами інших мов, наприклад: концепт «талант» (Е. Акулова), концепти «усмішка» і «сміх» (В. Гаєчко), концепт «час» (О. Задорожна, А. Загнітко), концепт «життя» (Ж. Краснобаєва-Чорна), концепт «ідеальна жінка» (А. Кисельова), концепт «мудрість» (Т. Крижанівська), концепт «покарання» (О. Левченко), концепт «умова» (А. Малявін), концепти «правда», «неправда» (М. Мамич), концепт

«червоний» (Л. Мельник), концепти «Бог», «Богородиця», «святість», «чорт» (Т. Вільчинська), концепт «страх» (І. Стоянова), концепти «слово» і «творчість» (Н. Мех), концепти «добро», «зло» (Т. Попова), концепти «кохання», «дорога» (Л. Щербачук), концепти «серце», «розум» Т. Прудникова, концепти «шлях», «вчинок» (Т. Радзівська), концепт «краса» (О. Цапок) та інші. І хоча концепт виявляє багато спільних рис із поняттями, є всі підстави стверджувати, що він і помітно відрізняється від них. У цьому плані привертає увагу дефініція В. Жайворонка, який стверджує, що «концепт – це й зміст поняття, і смисл» (а частіше комплекс смислів слова) [1, с. 25]. У дослідженні ми послуговуємося цим визначенням.

У наш час у центрі уваги багатьох дослідників (Т. Вільчинська, І. Голубовська, В. Жайворонко, О. Задорожна, С. Єрмоленко, В. Кононенко, Н. Мех, Т. Радзівська, Н. Слухай, О. Снитко, О. Цапок та ін.) перебувають механізми взаємодії мови та культури, мови й мислення, що можуть бути виявлені в межах окремого висловлювання й тексту в цілому. Пропоноване дослідження передбачає аналіз особливостей поетичного тексту в когнітивній площині. Поетичний текст репрезентує мовленнєво-мислительну діяльність автора, розраховану на зворотню діяльність читача; «це унікальний і досконалий спосіб пізнання світу, що часто не піддається верифікації науковим шляхом» [4, с. 31]. Ще у 1980 р. Ю. Степанов наголошував на тому, що аналіз художньої літератури методами і з позицій тільки літературознавства чи тільки лінгвістики не дає ефективних результатів, не розкриває внутрішніх закономірностей художнього тексту [7, с. 199]. Отже, з одного боку, **актуальність** дослідження зумовлена активізацією дослідницького інтересу до концепту як лінгвоментального феномена, з іншого – до поетичного доробку поетів-шістдесятників.

Мета статті – простежити особливості об'єктивації концепту «любов» у поетичних текстах Дмитра Павличка.

Незважаючи на численні розвідки мовознавців, тема любові у сучасній науковій парадигмі залишається складною й мало дослідженою. Це пов'язано з тим, що концептуальна структура любові в різних концептосистемах підлягає своєрідним перетворенням, яка є результатом підведення під форму одного й того ж знака, різного за складністю змісту. До аналізу концепту «любов» в україністиці зверталися Віталій Кононенко, досліджуючи його на матеріалі української, передусім класичної художньої літератури, зокрема текстів: Тараса Шевченка, Панаса Мирного, Івана Франка, Лесі Українки, Михайла Коцюбинського, Василя Стефаника; Оксана Ясіновська, розглядаючи слово-концепт «любов» у текстах Нового Завіту; Лідія Щербачук досліджувала особливості вербалізації концепту «кохання» в поетичних текстах Ліни Костенко й Анатолія Мойсієнка та ін. вчені.

У монографії «Концепти українського дискурсу» [2]. В. Кононенко трактує концепт «любов» як абстрактно-емоційний і ставить в один ряд із концептами «воля», «свобода», «неволя», «слава», «мрія», «надія», «доля», «недоля», «віра», «страх», «сміх», «сум», «туга», «журба», «гріх», «спокута», «зло», «добро», «зрада», «вірність». Вчений зазначає, що на розуміння концепту накладаються філософські, етнічні, релігійні, психологічні й інші позамовні чинники, які зрештою визначають

його комплексний характер; сукупність цих ознак тією чи іншою мірою відбивається у художньому дискурсі, що може допомогти при розумінні концептуальних смислів, конотативних відтінків, пов'язаних, зокрема, з невичерпністю асоціацій, градацією оцінювання [2].

Творчість Дмитра Павличка яскрава й багатогранна, вона ось уже шість десятиліть активно впливає на літературний процес, багато в чому визначаючи його рівень і характерні прикмети. У нього – поета, перекладача, критика – щедрість природного обдарування поєднана з невсипущою працею й високою свідомістю місії художнього слова. Творчість митця актуальна і в 60-і, і в 90-і, і в 2000-і роки.

Поетичні твори Дмитра Павличка неодноразово ставали об'єктом вивчення для науковців. Серед дослідників такі, як: Я. Дзевурський, М. Ільницький, В. Моренець, В. Неділько, І. Равлів, Л. Скирда, Л. Ткаченко, М. Ткачук, Р. Лубківський та ін.

Любовна лірика поета є особистісною та винятково суб'єктивною, вона вбирає в себе особливості доби – аж до найболючіших, зокрема політичних, невідривних від поетової душі й невід'ємних від його духовного життя. У низці «прекрасних» дам, оспіваних поетом, бачимо «Мадонну» Рафаеля і Рембрандтову «Данаю», повнотілих красунь Рубенса й велично-скорботну Оранту – символ величі, краси й надії України [3, с. 112]. Сам Дмитро Павличко зазначає: «Мені дорікають, що моя лірика надто земна. Справедливий докір. Я, повірте, живу на землі, маю всі вади гарячої божественної глини, з якої Творець зліпив людину, але моя любов, хоч натикалась вона на гострі предмети, була і є ранимою, не відчувала й не відчуває наближення смерті. Переповнена життям, вона втішається розкошами грішного суходолу і тужливо дивиться в небеса» [5, с. 6].

Підставу для написання збірки «Золоте ябко», яку визнають по праву вершиною любовної лірики Дмитра Павличка і в якій чи не вперше змальовано найпотаємніші взаємини між чоловіком і жінкою, поет визначає так: «Певна річ. Ця книжка – мої переживання. Але мої вірші не є фотографіями того, що було в дійсності, вони відображають скоріше те, що діялось в моїй душі, коли я любив і спізнав найглибшу тайну людського буття. На світі нема нічого солодшого й гіркішого, міцнішого й тендітнішого, святішого й гріховнішого за кохання. Це почуття формує в людині доброту і мертвенність, виховує ніжність, розвиває розуміння й пошадання краси. Та воно ж здатне переходити в свою протилежність. Адже ненависть – це смертельно поранена любов, яка від болю стає подібною до смертельно враженого звіра» [5, с. 5].

Як і в загальномовній практиці, основними вербалізаторами концепту «любов» у поетичній творчості поета є передусім лексеми *любов*, *кохання*, наприклад: «Мого кохання чистота, Як та блакить небесна» [6, с. 349]; «Писав хлопчина вірші Про щастя і любов. Щасливим народився І дівчину знайшов» [6, с. 62]. Проте у досліджуваних творах простежуємо й інші номінації, як-от: *трунок*: «Хочу тебе цілувати. Рятуюнок є в поцілунках від смерті. Бери Келих негайно, бо звітріє трунок – Більше на нього не буде пори» [6, с. 364]; *вогонь*: «Це той вогонь, котрим Ти сповнила мене» [6, с. 64]; *ласки племінець*: «Я закріпив ласки племінець, Глибинний зблиск не смутку, а любові» [5, с. 174].

Так, у поетичній творчості Дмитра Павличка лексема *любов* у позиції суб'єкта осмислення, як ім'я концепту, реалізує такі смисли: з одного боку, вона є «вічною»: *«Люблю життя, де повно сонця й гроку, І ця любов моя на сто століть»* [6, с. 347]; «живою»: *«Я з неї народивсь і знову нею стану, Та дух мій береже її жива любов»* [6, с. 111]; «світлою»: *«То любов правдива й світла»* [6, с. 252], а з іншого – «тією, що минає»: *«Минулося кохання вечорове, Невинні поцілунки відцвіли. Ти досі без моєї похвали Обходилась, моя ясна любове»* [6, с. 303]; «яку можуть стоптати»: *«Що то любов мою безмежну Стоптали так необережно»* [5, с. 152].

Амбівалентну сутність концепту «любов» засвідчують такі смисли, як-от: «та, що мучить»: *«Любов мене замучила до краю»* [6, с. 83]; «вбиває»: *«У серці рана в мене. Не можу я добути з нього терен, Любов'ю вбитий»* [6, с. 74]; «та, що болить»: *«Болять мені Рани любові Рани нездійсненого польоту»* [6, с. 79], а з іншого – «та, що породжує добре, чесне начало»: *«Була у нього усмішка дитяти – Блакиті української тепло. Любов'ю серце зроджене було, Як пісня – чесне, як бджола завзяте»* [6, с. 115]; «є живильною силою»: *«І кров моя любов мою живила»* [6, с. 83]; «долає будь-які перешкоди, навіть смерть»: *«Той смерть свою навіки поборов, Хто на її ненависть мав любов, Хто рівня їй, але у силі добрій»* [6, с. 115]; «супроводжує усе життя людину, даючи їй сили, наснаги»: *«Любов моя вмиратиме зі мною»* [6, с. 83]; «народжує, додаючи сили, наснаги»: *«Так, ти одна, моя любове, Даси мені снагу обнови, Народжуєси мене щодня»* [6, с. 370]; «виступає сенсом життя»: *«Все не те, коли нема любові. Почуття й слова – тріски дубові, Дні – болячі, немічні старці, Магістралі – темні манівці»* [5, с. 92]. Дмитро Павличко стверджує, що людина сама виступає творцем або руйнівником свого щастя: *«Від неї ми п'яніємо, як рекрути, Свою любов б'ємо на черепки, А потім, як ті материки, Складаємо, щоб цілісність їм вернуть»* [5, с. 83]. Трапляються випадки, де автор уточнює, що любов руйнує саме кохана людина: *«Але мені тоді здалося, Що то не золоте колосся, Що то любов мою безмежну Стоптали так необережно»* [5, с. 153]. Як суб'єкт зіставлення назва концепту «любов» реалізується у контекстах, що засвідчують смисли: «та, що уособлює веселість, радість»: *«Коли тебе, немов струмки веселі, Вмивають промені любові»* [6, с. 336]; «є довірливою»: *«Твоя любов – довір'я ідеал, Не обізвись до неї згірклим словом»* [6, с. 336]; «є безпомічною»: *«Любов, як немовлятко плаче, Але не каже, що болить»* [5, с. 199]; «є витривалою»: *«Наша любов як літак здатна нести тягарі величезні»* [5, с. 93]; «асоціюється з життєдайною силою»: *«Прояснює в мені любов, Як сонце неминує, Все, що в моїй душі моє Джерельне і цілюще»* [6, с. 349]; «асоціюється з розлукою»: *«Я знаю, що любов – це вічне прощання, І тому я повинен ще хоч раз приїхати Над фінське озеро, щоб попрощатися»* [6, с. 149]; «асоціюється зі смертю»: *«Моя любов – усохла деревина. Вона радіє, як зима надходить, Бо всі дерева схожими на неї Стають о тій порі»* [6, с. 89].

У позиції об'єкта зіставлення лексема *любов* виявляє також смисли, що характеризують почуття через традиційне зіставлення з «кров'ю»: *«Кров, що в серці не поблідла, – То любов правдива й світла»* [6, с. 252] та ін. Поет словосполученням «любов моя» номінує кохану дівчину: *«Чого ти мною так гордуєси, Чому ти слів*

моїх не чуєш, Коли тобі вклоняюсь я? Якщо ти іншого кохаєш, На мене й заміру не маєш, – Скажи мені, любов моя!» [6, с. 73].

Специфіку поезій Д. Павличка визначає те, що локусом любові найчастіше виступають *серце*: «Серце твоє не любило мене» [6, с. 376], «В моєму серці – схрещення доріг Ненависті й любові» [6, с. 375], «Любов'ю серце зроджене було, Як пісня – чесне, як бджола – завзяте» [6, с. 321] та ін. та *душа*: «Прояснює в мені любов, Як сонце неминуче, Все, що в моїй душі моє Джерельне і цілюще» [6, с. 349], «Прояснює в мені любов, Як сонце неминуче, Все, що в моїй душі моє Джерельне і цілюще» [6, с. 349]; *рідше очі*: «З якого дивляться на мене очі зажурені, Очі кохання короткого, як прощання» [6, с. 149] і *тіло*: «Радощами кохання Світилося твоє тіло» [6, с. 70]. Зафіксовано, що об'єктом любові у поетиці Дмитра Павличка є *життя*: «Люблю я бистрину життя» [6, с. 114], «Люблю життя, де повно сонця й гроку, І ця любов моя на сто століть!» [6, с. 347], «Мій друг помер. Я плакав, як дитя. В той день я справді полюбив життя» [6, с. 375]; *діти*: «Хлоп'ят любив я... Чей же діти Не винні в тім, що наймит я» [6, с. 123]; *батьки*: «Я Вас люблю великою любов'ю, Моя старенька мамо, тато мій» [6, с. 15]; *лірична героїня*: «Моя дівчинко, Моя перша любове, Житимеш у моїх словах вічно» [5, с. 75], «Дівчино, мій пишній короваю, Я тебе люблю, та не кохаю» [5, с. 182]; *народ*: «Народе мій, ясна любове, Ти волю лиш яви свою – Поклич, – а серце вже готове За тебе згинути в бою» [6, с. 6]; *краса*: «Боялась зморинок. Любила бути гарною» [6, с. 244] місто Львів: «Я люблю тебе, Львово, без тям, За твої робітничі повстання» [6, с. 23] тощо. Як бачимо, об'єкти любові можуть мислитися як узагальнено (досить широко), так і конкретно. Подекуди автор розрізняє об'єкти любові і кохання, останнє з яких у його світобаченні тлумачиться вужче й включає зазвичай почуття до особи протилежної статі. Досить часто поет зазначає й суб'єкта любові, наприклад: для Франка – це народ: «Любив народ у царстві темноти» [6, с. 387]; для Куби – Ніколас, а для України – Шевченко: «І любить Куба свого Ніколаса, Як любить Тараса моя Україна» [6, с. 173]; для чабана – сопілка: «Сопілчина в чабана – То любов велика» [6, с. 384]; для вітру – русяве дівча: «Закохався вітер у дівча русяве» [6, с. 246].

Кохання як суб'єкт осмислення об'єктивується у таких смислах: «те, що вимагає плати»: «Платити за кохання Потрібно сонцем, друже» [5, с. 135], але ліками для якого є саме кохання: «Кохання виліковують коханням» [6, с. 5], тому що «Нема такого зілля на землі, Щоб серце лікувати ним» [6, с. 76]. Для поета кохання – це «те, що є канонізованим»: «Закон кохання не порушен, Для всіх однаковий закон» [6, с. 174]. У позиції суб'єкта зіставлення концепт «кохання» через аналогічну лексему реалізує такі значення: «те, що чисте, як небесна блакить»: «Мого кохання чистота, Як та блакить небесна» [6, с. 349]; «безгрішне, як дитя»: «Вона так ніжно принесла мені Своє кохання як малу дитину» [6, с. 245]; «те, яке не хочеться втрачати»: «Як дуб листочки пожовтілі Тримає на своєму гіллі Аж до травневого розмаю, Отак і я своє кохання, Зимую вбите спозарання, У серці юному тримаю» [5, с. 157].

Зміщення на аксіологічній шкалі в бік негативних конотацій демонструють тексти, у яких поняття любові розкривається через асоціативні зв'язки з ненавистю:

«Ненависть і любов, неначе крила. Коли одне крило в льоту пробила Ворожа куля – не склади його, Бо на однім летіти вже не сила» [6, с. 374], «Той смерть свою навіки поборов Хто на її ненависть мав любов» [6, с. 323]; злобою: «Сильніше за любов злоба горить» [6, с. 123]; смертю: «Дай тої муки, що в житті була Безтямою мого кохання й смерті» [5, с. 140]. І навпаки – з миром: «Я знаю, люди звільняться з ярем. Я вірю буде світ любові й миру» [6, с. 105]; щастям: «Писав хлопчина вірші Про щастя і любов» [6, с. 62]; довірою: «Твоя любов – довір'я ідеал, Не обізвись до неї згірклим словом» [6, с. 336]. Реалізується аналізований концепт у досліджуваних текстах передусім як позитивно маркований. Значною мірою це підтверджують тексти, у яких любов зіставляється з Богом: «Моя любове, ти, як бог. Я вже не вірю, що ти є» [6, с. 350] або ліричний герой воскресає в коханні: «Але яка хмільна пора була, Коли згоряв я сто разів до тла І воскресав, неначе бог, в коханні» [6, с. 344]. Тут експресія досягає верхньої межі. Своєрідною формулою-настановою вибору «другої половинки» є рядки, де звучить порада матері синові: «А як вона, не дайце бог, фарбує губи І нігті довгі носить, Неначе вмочені у кров, То хай така тебе не любить, І ти такій не віддавай любов! О, як хотіла б я, Моє хлоп'я, Аби вона лиш турбувалася про тебе, Про всі хатні, Великі і малі, Потреби, Аби могла почуть в душі своїй Луну твоєї радості чи суму» [6, с. 76].

Висновки. Отже, у поетичних творах Дмитра Павличка концепт «любов» виступає складною національно-культурною й індивідуально-авторською домінантою. Дмитро Павличко послідовний у своєму глибокому й щирому захопленні почуттям любові й кохання. Це підтверджують семантичні компоненти, реалізовані у структурі досліджуваного концепту, які можна об'єднати в один, що характеризує авторське світовідчуття: любов – це те, без чого не мислять життя. Концепт «любов» у поезії Дмитра Павличка репрезентує уявлення, емоції, почуття автора, тобто визначає специфіку авторського світобачення.

Список літератури

1. Жайворонок В. Українська етнолінгвістика: нариси / В. Жайворонок. – К.: Довіра, 2007. – 262с.
2. Кононенко В. І. Концепти українського дискурсу: монографія / В. І. Кононенко. – Київ – Івано-Франківськ: Плай, 2004. – 248 с.
3. Лубківський Р. Посвітач добра і любові (Дмитрові Павличку – 75) / Р. Лубківський // Дзвін. – 2004. – № 9. – С. 110 – 126.
4. Маслова В.А. Поэт и культура: концептосфера Марины Цветаевой: учебное пособие / В.А. Маслова. – М.: Флинта: Наука, 2004. – 256 с.
5. Павличко Д. Золоте ябко: Поезії / Д. Павличко. – К.: Основи, 1998. – 207 с.
6. Павличко Д. Любов і ненависть / Д. Павличко. – К.: Дніпро, 1975. – 424 с.
7. Степанов Ю. С. Константы: словарь русской культуры / Ю. С. Степанов. – М.: Академический Проект, 2004. – 992 с.

Грозан Н. Ф. Объективация концепта «любовь» в поэзии Дмитрия Павлычко / Н. Ф. Грозан // Ученые записки Таврического национального университета имени В. И. Вернадского. Серия: Филология. Социальные коммуникации. – 2014. – Т. 27(66), № 4. – С. 182–188.

Статья посвящена вербализации концепта «любовь» в поэтических текстах Дмитрия Павлычко. Отмечается, что на сегодняшний день не существует еще единой модели анализа концепта, а разработаны лишь отдельные фрагменты. Несмотря на многочисленные научные труды языковедов, тема любви в современной научной парадигме остается сложной и мало исследованной.

Исследованный материал свидетельствует, что основными вербализаторами концепта «любовь» в поэтическом творчестве Дмитрия Павлычко являются прежде всего лексемы *любовь, кохання*. Амбивалентную сущность концепта «любовь» свидетельствуют такие смыслы, как: «та, что мучает», «убивает», а с другой – «та, что порождает хорошее, честное начало». Специфику поэзии Дмитрия Павлычко определяет то, что локусом любви чаще всего выступают *сердце, душа*.

Любовь как субъект осмысления объективируется в смыслах. Смещение на аксиологической шкале в сторону отрицательных коннотаций демонстрируют тексты, в которых понятие любви раскрывается через ассоциативные связи с ненавистью. Реализуется рассматриваемый концепт в исследуемых текстах прежде всего как положительно маркированный. Рассматриваемый материал свидетельствует, что в поэтических произведениях Дмитрия Павлычко концепт «любовь» выступает сложной национально-культурной и индивидуально-авторской доминантой.

Ключевые слова: концепт, смыслы, любовь, поэтические произведения, поэзия Дмитрия Павлычко.

Grozyan N. F. Objectification of the concept "love" in Dmitry Pavlychko's poetry / N. F. Grozyan // Scientific Notes of Tavrida National V. I. Vernadsky University. – Series: Philology. Social communications. – 2014. – V. 27(66), № 4. – P. 182–188.

The article is devoted to verbalization of the concept "love" in Dmitry Pavlychko's poetic texts. It is noted that nowadays there is not still any unified model of the concept analysis, and only separate fragments are developed. In linguistics various concepts in different languages were objects of research. In the research we use the concept definition of Vitaliy Zhayvoronok. Despite of the numerous scientific works of linguists, the love subject in a modern scientific paradigm remains complicated and investigated not enough.

The research material testifies that the main verbalizers of a concept "love" in Dmitry Pavlychko's poetic works are first of all lexemes *love, fondness*. The lexeme "love" in a position of the subject of understanding as the concept's name, realizes such meanings: on the one hand, it is "eternal", "alive", "light", and on the other one – "that one that passes by", etc.

The ambivalent essence of the concept "love" testify such meanings as: "that one who torments", "kills", and on the other hand – "that one who causes the good, honest beginning". The specificity of Dmitry Pavlychko's poetry is defined by the fact that as the love locus of love act more often *heart, soul*. It is recorded that object of love in Dmitry Pavlychko's poetics is life, people, children, the lyrical heroine.

Dmitry Pavlychko claims that the person himself acts as the creator or the destroyer of his happiness. We find the cases where the author precises that love is destroyed by the loved one. The research material shows that the objects of love can be conceived both generally (rather wide), and concrete. Sometimes the author distinguishes the objects of love and fondness, last of which in his world outlook is interpreted narrowly and includes feelings to the person of the opposite sex. The love as the subject of understanding is objectified in senses. The shift on an axiological scale towards negative connotations is shown by texts in which the concept of love reveals through associative links with hatred. The examined concept in the research texts is realized first of all as positively marked. The examined material testifies that in Dmitry Pavlychko's poetic works the concept "love" acts as a complicated national cultural and individual author's dominant.

Keywords: concept, meanings, love, poetic works, Dmitry Pavlychko's poetry.

Стаття надійшла до редакції 30 жовтня 2014 року